

İzmir Bölgesi Enerji Forumu Düzenlendi

Şubemizin, Çevre Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Şehir Plancıları Odası, Ziraat Mühendisleri Odası İzmir şubeleri, TEİAŞ Batı Anadolu Yük Tevzii İşletme Müdürlüğü, GDZ Elektrik Dağıtım AŞ., Ege Bölgesi Sanayi Odası, İzmir Büyükşehir Belediyesi (İBB) ESHOT, İBB İzmir Metro, Aliağa Organize Sanayi Bölgesi (OSB), Kemalpaşa OSB, Ege Bölgesi ve İzmir serbest bölgelerinin katkılarıyla düzenlediği İzmir Bölgesi Enerji Forumu, İzmir Mimarlık Merkezi'nde 7-8 Nisan 2017 tarihlerinde gerçekleştirildi.

Forumun açılışında konuşan EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Mahir Ulutaş, enerji politikalarının bölgeye yansımalarının değerlendireceğine vurgu yaparak, foruma ilişkin şu bilgileri verdi:

"Etkinlikte, enerji alanındaki özelleştirme ve piyasalaştırma uygulamalarının kullanıcılara, tüketicilere, çevre ve kentsel dokuya olumsuz yansımaları bölgemizdeki örneklerden yola çıkarak, değerlendirileceğiz. Enerji üretim tesislerinin doğaya olan olumsuz etkilerinin en aza indirilebilmesine ilişkin çözüm önerilerin de ele alınacağı forumda, iletim ve dağıtım şebekelerinin iyileştirilmesine ilişkin konular da masaya yatırılacak. Bir sanayi kenti olan İzmir'de geliştirilecek çözüm önerileriyle ülkemiz için bir yol haritası belirlenmesine katkı sağlamayı hedefliyoruz.

Geleceğe yönelik olarak önleyici çözüm önerileri geliştirilebilmesi adına geniş katımlı toplantılarla oluşturulan program kapsamında, enerji savaşlarının

dan özelleştirmelerin tüketicilere etkilerine, iletim ve dağıtım şebekelerinin sorunlarından kentlerde verimli enerji tüketimine, iklim değişikliği politikalarından yenilenebilir enerji çözümlerine uzanan bir tartışma ortamı yaratılacak. Enerji politikaları ile kentleşme ve çevre politikalarının birlikte değerlendirildiği oturumlara yer verilecek olan forumda, enerji kooperatifçiliği, enerji tarımı, tarımsal ve hayvansal atıktan enerji elde edilmesi gibi farklı konulara ilişkin sunumlar da yer alacak. İki gün sürecek olan etkinlik kapsamında 26 bildiri sunumu gerçekleştirilecek."

Enerji Maliyetleri Yük Haline Geldi

Enerji alanında yapısal sorunların birikerek, konikleştikğine vurgu yapan Ulutaş, "Büyük oranda doğalgaza bağlı ve alım garantili anlaşmalarla ve özel sektörün ancak yüksek karlarının garanti altına alınması durumunda yatırım yaptığı gerçeği ile şekillenen alan, hem cari açığın en önemli kısmını oluştur-

makta hem de gerek çok parçalı ve artık yönetilemez hale gelen yapısı gerekse sürekli artan enerji maliyetleriyle ekonomik ve sosyal olarak ülke insanı için ciddi maliyetleri beraberinde getirmektedir" diye konuştu. En temel sorun arz güvenliği olduğunu ifade eden Ulutaş, 31 Mart 2016 tarihli sistem çökmesine ve geçtiğimiz Aralık ayında Marmara Bölgesi'nde yaşanan kesintilere değinerek, şöyle devam etti:

"Elektrik Mühendisleri Odası olarak yıllardır, doğal tekel olarak gördüğümüz ve artık erişimi temel bir insan hakkı olarak değerlendirilen enerjinin, siyasi ve kar güdüsüyle gerçekleştirilen müdahalelerden uzak, özerk bir yapı ile

kamu yararı doğrultusunda yönetilmesi gerektiğini dile getiriyoruz. İsteyenin istediği yere, istediği zaman santral kurmasına hatta bu santralleri istediği zaman çalıştırmasına, dağıtım şirketinin kaybettiği enerjinin bedelini kamudan tahsil etmesine dayalı bu sistemin, problem üretmemesi beklenemez. Hem yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması hem de yurttaşlara kaliteli, kesintisiz ve ucuz elektrik sunulabilmesi için enerjinin bir bütün olarak siyasi ve kar güdüsüyle gerçekleştirilen müdahalelerden uzak özerk bir yapı ile kamu yararı doğrultusunda yönetilmesi ilkesine geri dönülmelidir."

Taşeron Uyarısı: Önlem Alın!

Enerji alanında taşeron sistemin yaygınlaşmasının hizmet kalitesini düşürdüğünü vurgulayan Ulutaş, "Soma faciasından hemen sonra 2014'de düzenlenen forumda taşeronlaştırmaya son verilmesi çağrısından bulunmuştuk. Aradan geçen 2 yıllık aşkın süre içinde ne yazık ki bu konuda madenciler açısından bile yol alınmadı. Siyasi iktidarın seçim öncesi kamuda çalışan taşeron işçilere vaat ettiği kadro sözü bile tutulmadı. Hatta bir kaç gün önce taleplerini mitingde yenilemek isteyen Zonguldaklı maden işçilerinin azarlandığına bile şahit olduk" diye konuştu. Özelleştirilen dağıtım bölgelerinde de taşeronlaşma oranının yükseldiğini kaydeden Ulutaş, konuşmasında şu bilgilere yer verdi:

"Özelleştirmelerinin ardından dağıtım bölgeleri, bu alanda ciddi bilgi birikimi olmayan ve ağırlıklı olarak taşeronlarla çalışan özel yapıların yönetimine geçti. Özelleştirme öncesi TEDAŞ'ın 2007 Yılı Faaliyet Raporu'na bakıldığında kamudaki dağıtım şirketlerindeki kadrolu çalışan sayısı 27 bin 851'dir. EPDK Elektrik Piyasası 2015 Yılı Piyasa Gelişim Raporu'na bakıldığında ise özelleştirme sonrası bu bölgelerde kadrolu çalışanlarının sayısı 2015 sonu

itibariyle 15 bin 472'ye gerilemiştir. Ülke genelinde elektrik dağıtım şirketlerinde taşeron statüsünde çalışan taşeron sayısı ise 2015 sonu itibariyle 39 bin 79 olmuştur. Kısaca elektrik dağıtım bölgelerinde toplam 54 bin 551 kişi çalıştığı göz önüne alınırsa, çalışanların yüzde 71,63'ü taşeron işçisi konumundadır."

Kritik alt yapı hizmetinde güvence-siz ve geleceksiz çalıştırılan insan sayısının yüzde 70'i aşmasını tehlike sinyali olarak değerlendiren Ulutaş, "Soma acısından bu kez elektrik dağıtım bölgeleri için uyarıyoruz. Önlem alın!" diye konuştu. Alt yapının kamu malı olduğunu ve şirketlerin görev süresi sonunda kamuya geri döneceğini hatırlatan Ulutaş, dağıtım bölgelerindeki yatırımlarının denetlenmesi çağrısını yeniledi.

Alım Garantilerine Yenileri Ekleniyor

Geçmişte çok eleştirilen alım garantileri verilmesi uygulamasına, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik ihalelerle devam edildiğine dikkat çeken Ulutaş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Geçmişte doğal gaz santralleri için verilen hazine garantilerinin benzeri bu kez, ciddi bir yenilenebilir enerji politikası oluşturulmadan büyük yatırımcıları için Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları Yönetmeliği (YEKA) kapsamında yapılan ihalelerle güneş ve rüzgar için veril-

mektedir. Yenilenebilir enerjinin, elektrik dağıtım şebekesinin rahatlamasına ve kaynaklarının etkin kullanımına olanak sağlayacak bakış açısından uzak bir şekilde, gelir yaratıcı bir anlayışla kullanılması ülke yararına değildir. Alım garantileriyle sınırlı kamu kaynağının uzun yıllar boyunca birilerine devredilmesi dışında sonucu olmayacak bu çağ dışı uygulamadan vazgeçilmelidir."

"Şirketlere Kar Garantisi Yoksullaştırıyor"

Yatırımlara Hazine garantileriyle finansman bulunacaksa, bu yatırımlar bizzat kamunun kendisi tarafından gerçekleştirilmesini isteyen Ulutaş, "Geçiş garantisi verilerek köprü, hasta sayısı garantisi verilerek hastane yaptırılması, özel sektörün doğal yollardan yatırım yapmadığı bir ekonomik yapıya işaret etmektedir. Maliyetin kamuya karın özel sektöre bırakıldığı bu yapı, bildiğimiz serbest piyasa ekonomisi kapsamında bile sürdürülebilir değildir. Nihayeti yurttaşların sırtlayabileceği yükün de bir sınırı vardır" diye konuştu. "Enerji yoksulu", "bilgi ve iletim teknoloji yoksulu" gibi kavramların gündeme gelmeye başladığını hatırlatan Ulutaş, EMO üyeleri arasında işsizlik oranının yüzde 18,7, genç mühendisler de ise yüzde 27'lere kadar yükseldiğini kaydetti. Genç mühendislere bile istihdam yaratamayan ekonomik modele kalkınmanın müm-

kün olmadığını vurgulayan Ulutaş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Önümüzdeki yıllarda kaderine e özel sektörün inisiyatifine terk edilen enerji alanında altın sözcük hiç kuşkusuz 'planlama' olacaktır. Özelleştirmelerle ucuzlama sağlanmadığı, başta kayıp ve kaçak konusu olmak üzere işletme sorunlarına çözüm oluşturulmadığı aradan geçen zaman diliminde ortaya çıkmıştır."

Sanayide yüksek enerji maliyetlerinin işçilik giderlerinin azaltılmasıyla dengelenmeye çalışıldığına dikkat çeken Ulutaş, konuşmasını şöyle tamamladı:

"Bu model bir yandan ülkemizdeki mühendisleri, 'gelişmiş' tabir edilen ülkelerdeki, bir kısmı beyin göçüyle ülkemizden giden meslektaşlarımızın geliştirdiği ekipmanların kullanıcısı ve montajcısı haline dönüştürmekte, diğer yandan yeniden çok kutuplu hale gelen dünyada, ülkemizin emperyalist bağımlılık zincirini kırıp, siyasal bağımsızlığını geliştirmesi olanağını da temelden yok etmektedir.

Unutulmamalıdır ki, siyasal bağımsızlığın temeli iktisadi bağımsızlıktır ve bunun yolu da özgür ve eleştirel düşünen kuşakların yetiştirilmesi amacıyla laik ve bilimsel bir eğitimin her kademede tesis edilmesi, enerji, madencilik, telekomünikasyon başta olmak üzere temel altyapı sektörlerinin kamusal bir master planla kısa vadeli ekonomik dalgalanmalardan ve şoklardan etkilenmeyecek bir yapıya kavuşturulması ve dünyadaki teknolojik ve bilimsel gelişmeleri yakından takip ederek, ülke için ayakları yere basan, gerçekçi bir sanayileşme, teknoloji ve Ar-Ge politikasının ve buna uygun bir yatırım ve teşvik sisteminin geliştirilmesi olacaktır."

Tarihi Kırılma Anında "Hayır" Çağırısı

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Yeşil ise konuşmasına, 63 yaşına giren EMO'nun kilometre taşlarını

özen meslektaşlarına saygıları sunarak başladı. Yeşil, 6 Nisan'dan Samsun'daki koordinasyon toplantısı dönüşünde geçirdikleri trafik kazasında yaşamlarını yitiren EMO Adana Şubesi Yönetim Kurulu üyeleri Tefik Okumuş, İbrahim Atalı, Celal Polat ve EMO Denetleme Kurulu Üyesi Mehmet Aysan'ı anarken, "EMO örgütlülüğünün bugünlere gelmesinde sevgili yol arkadaşlarımız bundan böyle de her dönem anılacaklar ve yolumuza ışık tutmaya devam edeceklerdir" diye konuştu.

EMO'nun siyasal iktidarların arka bahçesi ya da yandaş haline dönüştürülmek istenmesine izin vermeden bağımsız ve demokratik kimliğini her türlü saldırıya karşı koruma anlayışının her zaman en büyük referans noktasını oluşturduğunu vurgulayan Yeşil, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Bizler, çalışma dönemlerimiz içinde toplumsal yaşamımızı ilgilendiren her olayda tavır belirlerken, uyarı, itiraz ve direnişlerimiz ile her zaman haklı çıktığımız, onurlu bir tarihsel geçmişe sahibiz. Örneğin yakın tarihte anımsarsınız birçok sağ ve sol liberal kesimin yarattığı kafa karışıklığına karşı, 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan Anayasa Referandumu ile perşembenin gelişinin çarşambadan belli olduğunu, toplumun hak ve özgürlükler konusunda yanıtıldığını ve toplumsal yaşamın referandum sonrası yarıdan üniversiteye, sendikalardan meslek odalarına, medya bağımsızlığından kamusal varlıklarımızın talanına kadar kuşatma ile karşı karşıya bırakılacağını her platformda haykırıştık."

Türkiye'nin önündeki en acil ko-

nunun bugün de Anayasa değişikliği olduğunu ve en derin tarihi kırılmalardan birini yaşatacak nitelikte olduğunu belirten Yeşil, "Bu büyük karanlıktan çıkmak ve ülkemizin yüzünün aydınlık geleceğe çevrilebilmesi için Anayasa değişikliğine karşı TMMOB kararı çerçevesinde güçlü bir karşı duruş gösterilmesi gerekmektedir. Nisan ayında yapılacak referandumda görünürde Anayasa değişikliğini ama aslında geleceğimizi oylayacağız. Kafa karışıklıklarına yer yoktur. EMO olarak ülkemizin, insanlarımızın, çocuklarımızın hepimizin geleceği için Anayasa değişikliğine hayır diyoruz" diye konuştu.

Temel İlkeler Bildirgesi

EMO Enerji Daimi Çalışma Grubu'nun çalışmaları sonucu Elektrik Enerjisi Politikasının Temel İlkeleri Bildirgesi'nin yayımlandığını hatırlatan Yeşil, bildirgenin dayandığı temel ilkeyi şöyle açıkladı:

"EMO, elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı arasındaki organik bağı ve doğal tekel konumunu göz önüne alarak, bu faaliyetlerin; bünyesinde ilgili meslek odaları, sendikalar ve tüketici örgütlerin de temsil edildiği özerk bir kamu kurumu tarafından, merkezi bir planlama anlayışı ve kamu hizmeti gereklerine uygun bir şekilde tek elden yönetilmesini savunur"

Yeşil konuşmasında bildirgenin dayanağı olan 10 temel maddeyi ise şöyle özetledi:

"Elektrik enerjisinin kullanımı bir temel insan hakkıdır. Kimse bu haktan mahrum bırakılamaz.

-Kolay ulaşılabilir ve erişiminde herkes eşit olmalıdır.

-Kullanımı yoksul kesimlere ekonomik yük oluşturmamalıdır.

-Güvenilir, kaliteli, sürekli ve yeterli olmalıdır.

-Serbest piyasa koşullarına terk edilmemelidir.

-Kaynaktan kullanımına kadar çev-

reyle uyumlu, toplumsal denetime açık ve planlı olmalıdır.

-Üretimi, kaynak çeşitliliği içinde önceliği yerli, yenilenebilir kaynaklara vererek, sosyal yapı ve çevresel etkenler göz önüne alınarak yapılmalıdır.

-Üretimde dışa bağımlılığı en az seviyeye düşürecek önlemler alınmalıdır.

-Enerji kaynaktan tüketime kadar tüm aşamalarında etkin ve verimli kullanılmalı, bu konuda toplumsal bilinç oluşturulmalıdır.

-Üretim, iletim, dağıtım ve tüketimden yerli elektromekanik sanayi ve Ar-Ge çalışmaları özendirilerek, geliştirilmelidir."

İlk Gün Oturumları

Törenin ardından EMO 38. ve 39. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler'in katılımıyla açılış oturumu düzenlendi. "Enerji Savaşları Ortasındaki Türkiye'de Politikasız Enerji Yönetimi" başlıklı sunumunu gerçekleştiren Ulusaler, küresel ölçekte enerji alanında yaşanan gelişmeleri ve bu gelişmelerin siyasal ve uluslararası ilişkilere yansımalarını değerlendirdi.

Öğleden sonra düzenlenen ve Ulutaş'ın yönettiği ilk oturumda ise EMO İzmir Şubesi Enerji Komisyonu'ndan Sadettin Güldar "Enerji Görünümü", Sefa Pişkinleblebici ve Gökhan Batar "GDZ EDAS'ta Akıllı Şebeke Uygulamaları",

Çağrı Polat "İletim ve Dağıtım Sistemlerinde Siber Güvenlik", EMO İzmir Şubesi Enerji Komisyonu'ndan H. Avni Gündüz "Elektrik Alanının Piyasalaşmasının Tüketicie Etkileri" ve Av.Zeki İşlekel "Dağıtım Sistemlerindeki Kayıplar ve Hukuki Durum" başlıklı sunumlarıyla yer aldılar.

EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Yazmanı Murat Kocaman'ın yönettiği ikinci oturumda ise toplu ulaşımda verimli enerji kullanımı ilişkin sunumlara yer verildi. Bu oturumda ESHOT'tan Hakan Üzkat tarafından "İzmir Elektrikli Otobüs Filosu Projesi" başlıklı sunum gerçekleştirilirken, İzmir Metro A.Ş'den Ufuk Karagüney tarafından ise "İzmir HRS Sistemi Deneyimi" ve "Konak ve Karşıyaka Tramvay Projeleri" başlıklı 2 bildiri sunumu yapıldı.

Avni Gündüz'ün yönettiği günün son oturumunda ise Av. Hande Atay "İklim Politikalarına Genel Bakış", Av. Cem Altıparmak "İklim Değişikliği ve Türkiye'nin Pozisyonu" ÇMO'dan Evren Türkmenoğlu "Karbon Piyasası, Dünyadaki ve Ülkemizdeki Durum" ve EMO İzmir Şubesi Enerji Komisyonu'ndan Salih Ertan "İklim Değişikliğiyle Mücadelede Güncel Durum" başlıklı sunumlarını gerçekleştirerek, enerji üretimini iklim değişikliğine olan etkilerini değerlendiler.

İkinci Gün Oturumları

Etkinliğin ikinci gününün ilk, forumun dördüncü oturumu EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Cevat Şahin'in başkanlığında gerçekleştirildi. Bu oturuma Görkem Teneler "Enerji Kooperatifleri", EMO İzmir Şubesi Enerji Komisyonu'ndan Mümtaz Ayça "GES Uygulamaları için Çatı Çözümleri" ve Onur Kısar "RES Projelerinin Gelişim Süreci" başlıklı sunumlarıyla yer aldılar. Oturumda ÇMO İzmir Şubesi'nden Hasan Sarptaş ve Efem Bilgiç "İzmir İli Enerji Tesislerinin Çevresel Etkileri" üst başlığı altından rüzgar santral projeleri ve Aliağa Bölgesi'ne ilişkin iki farklı sunumla yer aldılar.

Mimarlar Odası'ndan İlker Kahraman'ın yönettiği beşinci oturumda ise beşinci oturumda ise Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nden Hande Odaman Kaya "Nitelikli Yapılarda Cephe Bileşeninin Enerji Kullanımı Üzerindeki Etkisi" ve Elif Esra Aydın "Bina Simulasyon Modellemelerinin Enerji Verimliliği Açısından Önemi" başlıklı bildiriyle binalarda enerji verimliliğine ilişkin sunumlarını gerçekleştirdiler. Bu oturumda ayrıca ŞPO İzmir Şubesi'nden Emine Duygu Kahraman, "Kentsel Morfoloji ve Enerji Talebi, Dünya Örnekleri" ve Nicel Saygın "Su Merkezli Bir Kentleşme için Sürdürülebilir Yağmursuyu Yönetimi ve Yeşil Altyapı Teknikleri" başlıklı bildiriyle konunun kentleşme ile ilgili boyutlarına değerlendirdiler.

ÇMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Emine Helil İnay Kınay'ın yönettiği son oturumunda ise ZMO İzmir Şubesi'nden Prof. Dr. Hakan Geren "Enerji Bitkileri Tarımı", Sevgi Güneş "Su Temini ve Atıksu Toplama Sistemlerinde Enerji Verimliliği" ve Nuri Azbar, "Atıktan Enerji Üretimi: Hayvansal ve Tarımsal Atıkların Çevre Dostu Yöntemlerle Doğaya Kazandırılması" başlıklı bildiriyle forum çalışmalarında yer aldılar.

